

N:o 112.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande af områden från förra trumpetarboställena Rällinge n:r 1 och 2 jämte Rällinge n:r 3, en utjord, i Södermanlands län; gifven Stockholms slott den 18 mars 1910.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att ett å en i statsrådsprotokollet omnämnd karta med litt. A betecknad område eller lägenheten Lilla Höglunda må, med undantag af en å kartan angifven, öfver området ledande väg, enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder m. m. meddelade närmare bestämmelser, från förra trumpetarbostället 1 mantal Rällinge n:r 1 i Lunda socken af Södermanlands län upplåtas, dock att å området befintliga, innehafvaren tillhörande hus undantagas från upplåtelsen;

dels ock att ett med litt. B å kartan utmärkt område motsvarande en nyssnämnda hemman samt förra trumpetarbostället 1 mantal Rällinge n:r 2 underlydande utjord, Rällinge n:r 3, må å offentlig auktion under de i kungl. brefvet den 29 maj 1874 omförmälda villkor till den högstbjudande försäljas med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1911.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 18 mars 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Departementschefen, statsrådet Nylander, anförde vidare:

Vid en under år 1908 hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1911 af förra trumpetarboställena 1 mantal Rällinge n:r 1 och 1 mantal Rällinge n:r 2 jämte Rällinge n:r 3, en utjord, i Lunda socken af Södermanlands län, hvilken egendom lämnar 1,700 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af lägenheter från egendomen.

Med anledning häraf har domänstyrelsen, under återopande af 7:de punkten i nådiga skrifvelsen till styrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, i underdånig skrifvelse den 8 oktober 1909 underställt detta ärende Kungl. Maj:ts nådiga pröfning

och därvid öfverlämnat instrumentet öfver berörda uppskattningsförrättning och öfriga till ärendet hörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren Herl. Rob. Linder år 1907 öfver egendomens inågor upprättad karta med beskrifning.

Af handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 0,5 mil från Stigtomta järnvägsstation och 2,2 mil från Nyköping, innehåller en sammanlagd areal af 200 hektar 90,9 ar.

Å egendomen finnes, bland annat, ett till egendomen insynadt torp, Lilla Höglunda, bebyggt med kronan tillhörande stuga med bod samt loge med fähus. Å torpet är belägen en gammal kroppåsstuga, kallad Anderslund, jämte några smärre uthus tillhöriga egendomens nuvarande arrendator C. E. Holmgren.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit till afsöndring och försäljning nämnda torp med det område, som å kartan betecknas med litt. A, omfattande ägofigurerna n:r 175—194 samt delar af ägofigurerna n:r 197 och 202 med en areal af tillhopa 4 hektar 96,7 ar, däraf 21,9 ar tomter, 2 hektar 29,4 ar åker, 2 hektar 29,7 ar afrösningsjord och 15,7 ar impediment, och hafva uppskattningsmännen ansett, att vid försäljningen borde undantagas de egendomens arrendator tillhöriga åbyggnaderna, därest arrendatorn ej tillerkändes rätt att lösa torplägenheten i sin helhet till det uppskattade saluvärdet, 2,550 kronor, däraf 1,370 kronor för växande skog.

Vidare hafva uppskattningsmännen tillstyrkt afsöndring och försäljning af en på mer än 0,6 mils afstånd från hufvudgården belägen obebyggd utjord, kallad Skällstaången, som å kartan betecknats med litt. B och omfattar ägofigurerna n:r 210—217 med en areal af 3 hektar 51 ar, däraf 3 hektar 35,5 ar åker, och 15,5 ar äng. Denna utjord har saluvärderats till 2,700 kronor. Beträffande utjorden hafva uppskattningsmännen meddelat, att densamma vore särskildt utarrenderad för 140 kronor om året samt att den syntes vara mycket begärlig för kringboende att förvärfva. Emellertid saknades å utjorden lämplig byggnadsplats för bildandet af eget hem och jorden ställde sig jämväl för dyr för sådant ändamål.

Sedan domänintendenten i länet i särskildt yttrande förklarar sig anse, att, därest egendomens nuvarande arrendator, ofvannämnde Holmgren, medgäfvos rätt till sig lösa torpet Lilla Höglunda, detta torp skulle komma att utgöra allenast ett annex till hufvudgården och icke blifva något »eget hem», har Kungl. Maj:ts befallningshafvande uttalat

såsom sin åsikt, att hembud af Lilla Höglunda till arrendatorn Holmgren icke borde äga rum. Mot uppskattningsmännens förslag i öfrigt har Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke haft något att erinra.

Af den i ärendet förebragta utredningen framgår vidare, att det å kartan med litt. A betecknade området, eller torpet Lilla Höglunda, helt och hållet tillhör hemmanet Rällinge n:r 1, att det med litt. B utmärkta området motsvarar ofvan omförmälda Rällinge n:r 3, en utjord, att denna utjord finnes i kronans jordebok upptagen såsom en själfständig fastighet samt att densamma genom behörigen fastställdt skifte fördelats mellan hemmanen Rällinge n:r 1 och 2.

På gifven anledning har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse till domänstyrelsen den 15 mars 1909 meddelat, att den med n:r 202 å kartan betecknade ägofiguren utgjordes af allmän väg, i följd hvaraf den del af nämnda ägofigur, som fölle inom det föreslagna området för lägenheten litt. A och som enligt kartebeskrifningen innefattade 15 ar, borde vid denna lägenhets försäljning undantagas.

Domänstyrelsen har, med instämmande i hvad Kungl. Maj:ts befallningshafvande i ärendet yttrat, hemställt, att ifrågavarande med litt. A och B betecknade områden, eller torpet Lilla Höglunda samt Rällinge n:r 3, en utjord, måtte, det förra dock med undantag af den genom området ledande vägen, hvart för sig från egendomen upplåtas med tillägg beträffande lägenheten litt. A, att de därstädes befintliga, innehafvaren tillhörande hus ej skulle ingå i försäljningen.

För egen del har jag, som anser hembud till egendomens nuvarande arrendator af det med litt. A betecknade området eller lägenheten Lilla Höglunda ej böra ske, icke något att erinra mot domänstyrelsens förslag i fråga om denna lägenhet. Ej heller har jag något att invända emot försäljning af lägenheten litt. B, motsvarande utjorden Rällinge n:r 3. Af det i ärendet företedda uppskattningsinstrumentet framgår emellertid, att nämnda utjord icke lämpar sig för bildande af eget hem samt att densamma icke torde kunna afyttras annat än till någon närboende jordägare. Vid dessa förhållanden synes försäljning af ifrågavarande lägenhet lämpligast böra ske genom offentlig auktion med iakttagande af de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

På grund af hvad i ärendet förekommit hemställer jag alltså, det Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

dels att det med litt. A betecknade området eller lägenheten Lilla Höglunda må, med undantag af den genom området ledande vägen, enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder

Departements-
chefen.

för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i nådiga brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder m. m. meddelade närmare bestämmelser, från hemmanet Rällinge n:r 1 upplåtas, dock att å området befintliga, innehafvaren tillhörande hus undantagas från upplåtelsen;

dels ock att det med litt. B utmärkta området eller Rällinge n:r 3, en utjord, må å offentlig auktion under de i nådiga brefvet den 29 maj 1874 omförmälda villkor till den högstbjudande försäljas med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1911.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna nådigt bifall; och skulle proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:
Hjalmar Almgren.